

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
1 aprilie st. v.
13 aprilie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 13.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

VISUL POETULUI

de

CARMEN SYLVA.

— Citit de augusta autóre în ședința solemnă din 25 martie (6 aprilie n.) a Academiei Române. —

Sunt acum câteva zile, onorații membri ai Academiei, și mai cu seamă genialul nostru președinte, carele tocmai astăzi, spre durerea noastră a tuturor, lipsește din mijlocul nostru, m'a rugat să rostesc și eu în această adunare de învățați câteva cuvinte. Am răspuns cu sfânta Scriptură: »Femeia să tacă în biserică!« Nici chiar astăzi nu mi-am schimbat părerea, și voi dice totdeauna, că activitatea femeii nu trebuie să eșă din interiorul sfânt al casei. Glasul femeii nicăiri nu sună mai dulce și mai frumos, ca la vatra ei, în mijlocul copiilor ei.

Mie inșe Dumnezeu mi-a intins vatra și mi-a mărit-o. Ôre dulcea mea țără, cu cetele ei mândre de copii, cu toți Românii dintr'ênsa, nu e pentru mine o vatră mare și scumpă? (*Aplause.*) Dacă m'am hotărât deci a vorbi, o fac, fiind că sunt la vatra mea, în mijlocul copiilor mei. (*Aplause.*) Ce am să ve citesc astăzi, nu este decât o poveste, — o poveste cu balauri și cu voinici viteji. Dacă vorbind nu țin fusul în mână, me voi încercă totuș a tórce un fir lung și subțire, din care ascultătorul bine gânditor va puté țese o pânză trainică și frumoasă.

Visul poetului.

Alărisem drum lung și îmi întinsesem trupul ostenit pe patul aședat în vechiul castel.

Vinul ce mi se dăduse spre întărire și spre somn, străbătuse prin vinele mele ca un cântec, măsura căruia o bătea rosul vermelui, ce se mișcă și sfredeleşce în lemnăria casei.

Me trudiam să rețin vedeniile ce se legănu în giurul meu, cuvintele ce aușiam. Me plecai și luai alăuta în mână, ca să resune prinea, ce mi se părea mai încântător decât ori ce melodie. Dar mâna-mi pică jos cu alăută cu tot, lunecând iute pe mătasa ce me acoperia. Sfășnicul cel greu de argint își asvêrlia lumina sa purpurie prin genele-mi jumătate închise, și picăturile de cêră, ce curgeau din el, aruncau umbre înfricoșate de formă fantastică.

De-odată se făcú nôpte, o nôpte nêgră, de-i puteai pipăi nêgrêta și de-i simțiai trupeșce nêgra-i greutate. Se părea, că acea nôpte se plêcă din spațiul nemêsurat, dintr'o boltă imensă și nepêtrunsă, ca uriașe stindarde de doliu, anunțând tuturora mórtea lumei întregi, mórte fără lacrimi, căci inchiși erau, și storși, și lipsiți de vietă toți ochii.

Din această liniște înfricoșată isbucni un sunet, ce eșia din fundul adâncurilor, din adâncul pământului, nehotărît și intunecat, dar gróznic. Stejarii cei falnici și fagii cei înalți fură cuprinși de un frémăt, ca și cum ar fi scurturați de vijelie; și pe urmă statură êrași drepti, fără suflet, înmărmuriți. Gróza-i apucase.

Cumplit se aușia venind ceva. Părea că s'a tre-

zit balaurul cel înfricoșat, care zace incolăcit împregiurul pământului, gata a-l inghiți. Se aușia, dar nu se vedea. Înțelegeai că e o grozăvie, căci scara de stejar scrășniă sub rostogoliturile sale tot mai apropiate. Sudori de mórte me acoperiau; de frică mi se rădică pêrul vêlvoi. Drept în piciorle sării, să scap de primejdie, cât mai eră timp.

Ochii se așintiră atunci asupra patru uși de stejar, mari și grele. Nu le vêdusem mai înainte și remăsese deschise. Genunchii îmi tremurau, gleznele îmi erau fără putere; dar me aruncau cu iuțelă spre întêia ușe și pusei mâna pe brósca-i ruginită, întorcând intr'ênsa măiestrita ei cheie de fer, tocmai când balaurul ajunsese sforând și sbierând. Me asvêrlia îndată spre a doua ușe: la fiecare pas tremuram și poticniam, ș-o închideam tocmai când se svîrcolia spre dênșa urlând necunoscuta și nevêquta fiară. Numai în genunchi putui ajunge spre a treia ușe: spre a patra me tîram ca un verme. Scărșni ușa de stejar când se isbi intr'ênsa cu putere, ce nu vedeai și nu pricepeai: êr eu zăceam jos pe scânduri, intins, fără suflare, plin de fiori de mórte, luptând în peptu-mi să iau aer. Numai cu incetul rădicai capul și-l raze-mai pe mână, și me pusei pe gânduri.

Ce vedenie! Me uitam și me uitam și vedeam că acea gróznică și cumplită fiară, necunoscută și nepipăită, nu eră altceva decât chiar eu ênsu-mi și frica ce me încinsese. Rușinea me cuprinse din creșcet la piciorle. Sării în sus și me prefăcui într'un verme de uritul fricei mele. Trăsei sabia din tēcă, dădui inlături zăvórele ușei. Cu o împinsătură de picior ușa se deschise întregă cât eră de mare. Eram

gata se bătae, cu dinții încheștați, plin de bărbăție în contra slăbiciunii mele. Ochii se îndreptară spre o galerie lungă, necunoscută. Prin ferestrele-i colorate sclipia lumina rece a fulgerelor, ce urmau cu repezițiune unul după altul; er trăsnetele și furtuna clătinau vechiul castel din temeliiile lui, înfipte în adâncul stâncilor.

Er balaurul inform, nenumit, fără ființă, fugi dinaintea mea în acea galerie lungă, de tot lungă, străbătută de fulgere. Numai eu singur remăsesem pe loc, eu singur cu frica mea în inimă. Pășiam înainte cu sabia golă. Fulgerele îmi incugiurau capul. Ferestrele se sbuciumau. Despre pădure venia un vuet ca vuetul mării. Printre turnuri și peste acoperemânt stăteau spânzurate strigătele de durere a sute de mii de glasuri, anunțând nopții, prin urlete, fapte tainice și nfricoșate. Despre ele nu aușise încă ureche omenescă, și nici că eră ele să esă din adâncitele ziduri ale castelului: sute de voci inse le trimbițau acum prin furtună și intréga natură în răsvrătire le detună cu vuet și cu trăsnet.

Eu me duceam tot înainte în galeria, ce se n-tindea necontentit tot mai departe, până ce ca din năprasmă un braț mi se întinse dintr'un zid. Mâna-i eră ferecată cu fer. Ea îmi făcū un semn. Cum pusei mâna în acea mână, fusei tras de o tărîe uriașă, ne mai pomenită, și n'tr'o clipelă străbătui zidul în ceea parte. Acolo se innălță drept în sus spre cer, până n norii cei fulgerători, un turn, care în jos da priveștiștea unor adâncimi neinchipuite. Din bolțile ei intunecose se urcă o scară îngustă, părăsită, umedă, putredă, fără capet. Pe dēnsa me trăgea necontentit în sus mâna cea nevêdută. Me suiam și me suiam, și erăși me suiam. Printre lumina fulgerelor zăriam în innălțimi scara. Ea sta în aer, fără sprigin; multe trepte îi lipsiau. Innălțimea îi eră nemēsurată. Me suiam, și mâna de fer me trăgea tot în sus pe treptele cele șubrede. Me suiam fără a me opri, fără trică, plin de siguranță, sārînd cu ușurință peste lipșuri. Mi se părea că ved cerurile deschise deasupra nourilor și a furtunilor, și că de-aș strigă spre cer și i-aș pune o întrebare, el singur, scumpul cer, ar tremurā, să nu fie prefăcut în nopte n'tunecōsă. M'am suit și m'am suit! De-odată stătui locului! Ajunsesem la un acoperiș, găurit și negru, de eră și nu eră. Șîndrilele îi erau sparte și n'nopte printre fulgere se iviau lēturile gōle, printre care pică cu sgomot grindinā, de inghetau părății turnului, și se rădică din fundul lui tocmai de jos un resunet ca de stânci, ce se rostogoliau unele peste altele și ca de mii și mii de lovături de tunuri cu ghiulele sparte.

Și pe cea din urmă tréptă subțire mâna ce me ținuse până acum, me sloboși și o voce aspră și intunecată, dar cunoscută, grăi: »Uită-te spre mine! Me cunoșci?»

Vêđui atunci lângă mine, pe mine ênsu-mi, îndăoat, cu față palidă, spēriată, cu ochii boldiți și incremeniți, fără lumină, primejdioși ca și afundul de sub mine, fără voință, fără viețā. Er glasul se auđi erāș: »Eu sūnt îngāmfarea ta. Nu te cuprinde spaimă când îți îndrepti vederea spre mine? Nu te cutremuri de scara cea pré subțire pentru amēndoi, pentru tine și a ta îngāmfare? Ore nu sūntem pré grei și scara pré șubredă? Uită-te cum se incovăeșce!»

Și de-odată isbucni ur ris atât de infricoșat, încat trăsnetul rēsună ca vuetul lin al valurilor pe lângă acel hohot. Din adâncimea adâncurilor eși rēsunsul purtat de mīle de glasuri ale iadului. Auđiam, înmărmurit și cu inimă inspāimântată, când, pe neașteptate, mâna de fer cea nevêdută me împinse de se rupse scara cu trăsnet. Căutam să așed piciorul pe o tréptă, dar picam tot mai jos, lunecând dela o

tréptă la alta, de abiā atingēndu-le cu vērful piciorului. Inzădar îmi inchipuiam, în nebunia mea, că umblam, căci me invērtiam neincetat în jos și tot mai jos spre gaura deschisă. În sfērșit atinsei în fund nōptea cea mare, umedă, inspāimântătoare. Înainte de a ajunge și de a me sdrobi de părății cei stāncōși, resunā un frēmāt sēlbatic, un vuet ca de ape, ce se asvērliau cu putere.

Picau apele pe pietre, fără rēnduielă și fără cale. Auđiam cum ele ferbeau, se impingeau impetuos printre stânci, ca și cum ar fi mânate de lovături de trāsnete repeșite. Îmi incremenii ochiul la această priveștiștea a vijeliei. Dar cu incetul lumina se făcū în boltă, și o lumină ce venia din jos Părății se roșirā de giur impregiur. Atunci printre tunetele neincetate și vuetul apelor spumegānde auđii, fără voe vorbele, ce-mi erau șoptite mie. »Pecat! În apele acese poți să-ți satisfaci setea de rēșbunare. Aci curge sânge — bea!»

Cuprins de grōzā îmi înorșei capul. O cupă de aur se plecā spre rīu, se umplū până n' margine. O mână nevêdută îmi dede cupa, dicēnd erāș — bea! Fumegā cupa de cuprinsul ei, ce-mi atinșea buzele: »Bea! Priveșce! Tu ești în puterea rēșbunării tale, ea te striveșce! Bea sângele ce erā să curgā prin mâna ta.»

Și n'fața mea ardeau propriii mei ochi ca niște cărbuni firoși. Cum? Ochiul meu astfel se uitā sēlbatec? întrebai. Be! și-ți voi rēsponde în urmă. Er eu sorbii de-odată până la cea din urmă picătură cupa cea plină, cu acea căutătură de tigrū în ochi. Beusem tot, er cupa sārise în apa arđelōre care cloctiā și sārîi în sus în spume stropitōre. Prin vine îmi trecū iute beutura până ce-mi umplū inima. Dar nu intrā în mine foc! nu! ci durerea! durerea sārgerōsā a întregii omeniri, care lin dar neimpăcat se aședā în inima mea. Nu mai șcieam, nici simțiam ceva de rēșbunare. Durerea me cuprindea, precum acopere valurile pe cel ce se innēcā, și incepui a plānge cu glas: »O! Dă-mi drumul! Fă-mē de piētrā, mi se rupe inima n'doue, îmi ese sufletul. Nu mai vreau să sufēr durerea.»

Și de-odată, ce minune! Stāncele se mișcarā încet, încetișor. Abiā-mi lāsarā loc să trec printre dēnșele și n'dată se inchiserā în dosul meu cu trāsnet cumplit. Stam incungiurat de o petrārie gōlă, sdrobotită și dārîmată. Lumina lunii se revērsā într'ēnsa.

Zārîi acolo o arătare, care ședea tăcută, invēluită într'o mantie mare. Pe genunchi avea o inimă de petrā. O rădică. Fără a vorbi un cuvēt, îmi dede inima în mâni. Ca un boț de plumb, greu de tot, îmi zăcea acea inimă în mâinile mele. Ce să fac cu dēnsa? întrebai! Și propriul meu glas mi se întōrșe îndērēt dela cel care ședea colo tăcut și nemișcat.

»Voi să fii rece, rece ca petrā. Voi să fii vindecat de suferință și de durere. Ia-ți acum inima ta cea de petrā și te aședā lângă mine, la lumina lunii, între aceste stânci sfārmate. Aci nu e durere, la omul de petrā.« Infuriat rădicai inima în sus deasupra capului meu cu amēndoue mânăle și strigai: »Fii dar sdrobotită! Dar ce priveștiștea! Inima se sdrobi în doue de arătarea ce erā dinaintea mea și picā jos sfārmată în bucăți.

Atunci se făcū nōpțe, nōpțe grea și nēgrā. Și cum ea me mpresurā, șōpțe me cuprindeau cu cāntece de jale și-mi atinșeau peptul. Mi se dicea: »Ești creator? Tu? Creator? Pentru că îți curg de pe buze versuri? Ce biet de cāntăreț! Dar ce ai făcut tu, ca să pui lumea în mișcare, ca gemetele tale să pētrunđā din generație în generație? Viezi tu ore, dēcā viețā nu-ți trece peste viețā, dēcā sufletul teu nu e

„sufletul lunei întregi, decât cuvintele tale nu pătrund din véc în véc, și în vécul vécurilor? — Er eu me svircoliam în patul meu și me vedeam pe mine însu-mi, cu ochii infundați, cu buzele sângerate, cu dinții scrișnind, pipâind în aer, rămânând cu degetele tremurătoare. De-odată se făcu lumină împregiurul meu, și lumina eșiă din patul meu de durere. Miroș de mii și mii de flori me împresură, și dintr'un nouaș se desfăcu, încet încetșor ca un vis, feciôra cea mai frumoșă ce-o vëdu vre-odată ochiu omenesc. Ea puse degetele ei cele gingașe pe fruntea mea, îmi rădică mâna în sus, luă alauta mea, și șopti ca vēntul cel dulce de sëră din luna lui maiu: — »Nemurire! »Celui curat i se dă nemurirea! Ascultă-mi versul! »Eu sânt cântecul! Am venit la tine. Nu mai plânge!« — Și-mi șterse cu buze nesărutate lacrimile mele și-mi sărută ochii uđi de plâns. »Ești al meu!« îmi dișe ea. »Nime nu te pôte învinge, nime nu te pôte sdrobi. Ori cât te-ar atinge lumea cu durerea, cu ispitele, cu mișurătatea ei — ai scăpat de acel potop! Nôptea nu te mai pôte cuprinde. »Ești al meu! Pentru tine nôptea va fi plină de vedonii cereșci. Părășește-te numai pe tine însuși și „fii întreg al meu!« Și glasul ei se rădică dulce ca dintr'o strună, mișcată ușor de vēnt. Din buzele ei eșise ce căutasem neincetat. Nu mai puteam resuflă. Nu mai eram culcat în patul meu. Spēndurat eram fără greutate în aer. Eram eu singur ca un sunet. Întréga mea ființă se prefăcuse într'un sunet ce se revêrsă ca o rază a ei, ca o suflare de pe buzele ei. Înțelesesem vecinicia. Răpit în înălțimi, nu me mai simțiam pe mine însu-mi, nici în lăuntru nici în afară. Eram fără vedere, fără auđ, fără greutate: o rază eram din lumina cerescă, ce resună sus, se mișcă în mii de colori și în neînchipuite forme.

»Destul! e ciasul! Ia vecinicia mea!« Atunci tôte se liniștiră împregiurul meu, și simții, că trupul încă viu eră. Cântecul mai resună sburând. Îi zării mantia luminôșă, mâna-i gingașă și aprinsă purpuriu, ca frunđele unei roze. Arătarea cerescă îmi făcea semn spre dēnsa.

Ca să o vëd mai bine, deschideam ochii mai mari, ca să nu-mi fugă din vedere frumoșă arătare. Atunci vëdui érăș patul și sfeșnicul de argint, din care curgea ca lacrimi cêra. Sôrele ce se rădică la rêsărit măreț, îmi pică în ochi cu razele sale luminôse. Ele îmi atingeau fruntea și îmi arătau încă giur împregiur colorile cereșci ce-mi înfășurase cugețările. Rădicai mâna, luai alauta și 'nălțai din strunele ei spre cer sunetele cereșci, ce-mi umpluse auđul în aiurări nețermurite. Pe frunte simțiam încă sărutarea, ce-mi dăduse cântecul.

Eram fericit, nemésurat de fericit, și fericirea îmi părû atât de nemésurată, încât somnul ușor al dimineței me cuprinse din nou: dar în curēnd me trezi ciripitul păsărilor, cântecul lor de laudă al vecinicieii.

Lumină!

Gn sunete de clopot și clopoței și tunuri, —
Cu prapori și tãmae și cruci, rîpiđi și fumuri
De luminări aprinse, sfînșite, de-albă cêră
Curată, — se vesteșce creștinilor ađi éră
Minunea mare, sfântă! — Prin portice deschise
Pornesc. Cântând repetă cele de mult pređise —
Poporul; iese rîuri, și rîuri de lumină
Pe glob ér se revêrsă sub bolta 'n giur senină.
Es mici și mari. Alături bogatul cu săracul, —

Bêtrân și tiner; ese din sfântul tabernacul,
Ostași, cu bajonete, cu coifuri lucitôre —
Ce 'nchipuie custodia de-odată, — — ce 'n erôre
Ca strajă a fost pusă să stea la-acel mormont,
Ca ea: „să-oprêscă colo viêța în pãmênt!“ — —
Să 'mpiedice lumina, s'ascunđă adevêrul —
Scăparea omenirei, al Domnului cuvênt! — —

*

Inspăimēnțați ostașii fugit-au în cetate
Atunci, — să ducă vestea — la lumea rea, 'n pécate, —
Și ađi? — grăbesc afară, cu toți, cu bucurie
Alături cu mulțimea. Preoți cu voce pie,
Femei, copii, cânt innuri de laudă și mărire.
Blând, luna jumătate, pe cer luceșce 'n fire. —
Și ea, o măicuță slabă, cu ani împovărată,
Colo! — lângă ea nimeni — cu față 'nseninată,
În mâni cu-o luminare, rugându-se mereu,
Încungiură și dēnsa casa lui Dumneđu. —
Poporul se opreșce. De o credință-s! — Cântă;
Din mii de piepturi pline un glas spre cer s'avēntă!
De-un gând sânt toți, toți una! cu suflet luminat
Toți cântă — iubilêză: Christos a inviat!

Sofia Vlad-Radulescu.

Suveniri din călătorie.

VI.

Gn Ciucea m'am dat jos la un otel unde eră otelier un nēmț. Prima ocupațiune ce aveam eră să me informeze despre escursiunea mea proiectată la Vladêsa și de aci peste munți până la Stâna de vale. Dar nu aveam pe nime cunoscut carele să-mi deê indrumările de lipsă. Otelierul încă nu avea cunoșcință despre ținutul escursiunei mele. M'am informat că cine e preot în sat și mi s'a spus că e... dar îmi pare bine că i-am uitat numele, inse eră sêra târđiu; prin urmare legile de bunacuiință me opriau să-l vizitez, dar i trimit un bilet și-l rog să ostenêscă până la mine în otel, ca să-l consultez în cauza escursiunei mele. Speram că și decât nu va veni, dar me va pofti la el. Așept, așept, inse de giaba... Soseșce nôptea și eu ședeam ca pe spini. Pe urmă mi-am luat gândul dela popa meu și aducēndu-mi aminte, că în Morlaca am cunoscut pe protopopul Anania Pop, mi-am propus a merge de-ocamdată numai până aci. A dōua đi dimineță am vëduț pe popa meu preumblându-se pe stradă. Eu inse l'am lăsat în bună pace, nu i-am cerut nici un sțat, căci aveam deja programa hotărîită.

Cătră 10 ciasuri ajunsei la Morlaca, unde m'am dat jos și unde de și nu eră acasă dl protopop A. P., fui primit cu multă afabilitate de cătră fiul dsale și de cătră soția amabilă a acestuia. Spre marea mea bucurie mai aflai aici cunoșcințe pe damicelele Elena Filip din Oșorheiu și đșôra Leontina Pop din Cluș... În familia D. P. am avut o đi plăcută.

De sêră punēndu-mi dl Pop trăsura la dispoziție am mers la Secuieu, unde am petrecut până a dōua đi cătră amêđ la dl notar Ion Gal. A dōua đi am botanizat în giurul satului, ér după amêđ am pornit sus la munte la Vladêsa, spre care scop mi-am fost acordat un conducător din Secuieu, cu numele George, cu 2 cai, cu condiția să me trecă peste munți până la Stâna de vale.

Eră o đi frumoșă (21 iulie.) Provēduț cu tôte cele trebuincioșe de rēndul stomacului din partea amabilei dōmne Gal, am pornit pe valea Secuieului

in sus, ér dela un loc am inceput a eși la deal spre Rogos, un sat imprășciat cât veđi cu ochii, ca tóte satele muntenești, situat pe niște dealuri sterile ce se rădică până la Vladésa. Dar și satul se estinde până sus la munte. Posiția acestui sat ími reimprospetă satele românești din Bucovina și Moldova aședate printré vâile și la pólele Carpaților orientali. Și aci sânt casele imprășciate și depártate până la 1 kilometru de-olaltă. Numai cât locuitorii acestor sate se află in o stare materială mai bună decât cei din Rogos, unde sárăcia pare a-ș fi prins răděcini afunde. Dar nici nu-i mirare. Hotarul reu și steril cât abia se face ovės, munții și pădurile sânt domnești. Alte isvore de venit n'au bieții ómeni decât că scot lemne din pădurile domnești plătite cu bani grei și cu acestea negoțéză cu trásurile până pe la Baia-mare, Zélau etc., cu câștig ca vai de el, abia pot trăi din mână in gură, đicala Românului. Cu cât me suiam mai sus la munte, cu atâta mi se deschidea prospecte mai interesante, cu atâta mi se lărgiá ori-sont, când ajunserăm botanisând la niște colibe a rogosanilor, un fel de mici stáne, cari vėđend că se apropie séra, avură dragostea a ne invitá să petrecem peste nópte la colibele lor, dar ne-am păzit calea la deal spre vėrful muntelui; calea inse indată am perđut-o prin pădure, norocul nostru căci terenul érá ușor de strábătut și când incepuse a se mestecá bine điua cu nóptea — vorba Românului — eram la marginea deasupra pădurei, va să đică sub vėrful Vlădesei. Ajunși aci ne-am căutat un culcuș sub niște moliđi ramuroși, unde George făcú un drag de foc cu náclad ca la munte. Nu apucasem a ne aședá bine pentru odihna de nópte și cerul se inorá, care impregiurare me íngrigi pentru đilele urmátore, dar George me mângăiá: »Nu te teme, dle! n'are să plóie nici poimáne, că acei nori nu sânt de plóie, căci veđi că vin dela resărit și nu dela sfințit, numa norii dela sfințit aduc plóie.« George șciea acésta din pracsă și după ce am cugetat peste lucru i-am dat dreptate, pentru că numai acești nori sânt formați de vėnturile ce vin dela oceanul atlantic, cari vėnturi sânt încárcate cu aburi de apă primite dela suprafața mării, din cari se fac norii de plóie. Acésta este constatată prin studiile meteorologice. Norii aceștia dela vest nu vin neintrerupt, ci făcend multe popasuri. Așá ajungend prin Francia și tinuturile Renului, forméză plóie, după aceea ér evaporéză, ér se fac nori și vin până prin Alpi, aci ér plóuá; de aci evaporând merg spre ost... și tot așá până ajung la noi. De acea este đicala in gura poporului, că vėntul dela sfințit aduce plóie, că decá apune sórele in nor are să plóie.

Dar profetiá lui Grigore, in care și eu am cređut s'a adeverit. In đori de đí ne-am trezit și cerul érá senin și limpede ca apa de munte. Nu peste mult vedem rădicându-se fálnic un disc de foc, ce-și trimitea niște razi aurii tocma in culcușul meu de nópte. Am privit cu multă plăcere acest fenomen fermecăcător, resărirea sórelui, carele de-odată incepuse a invesele intrégă natura. Este anevoie a descrie impresiunile ce le simțeșce omul in o diminéță frumósă la munte, privind resăritul sórelui. Eu eram in elementul meu. Abia așteptam să es la vėrf ca să-mi pot pașce ochii in tóte direcțiunile in lung și in lat.

Și încă inainte de 7 ciasuri eram tocmai pe vėrf. Vladésa este cel mai inalt munte din Carpații vestici ai Transilvaniei, dar in raport cu cealalți munți nu este inalt, abia are 1834 metri, precând Carpații nord-ostici (a Rodnei) au piscuri peste 2300 m., ér cei sudici (a Făgărașului și Sibiului) peste 2500 metri. O deosebire intre grupul de munți a Vla-

desei și cei ostici-sudici este și acea, că Vldésa este lipsită de acele stâncării prăpăstióse printré cari numai caprele negre pot strábate spre a-și aflá adăpost. Abiá se vede ici cóle câte o ruptură de Trachyt séu Calcar primordial. Se ínțelege că cu cât este format din cóste mai puțin peđișe și lipsite de stânci inalte și prăpăstióse, cu atâta este mai plăcut pentru păstorime. Un inconvenient am aflat inse și aci ca și la munții Gutinului (la Baia-mare), acela că muntele gol merit pentru pășune este și aci mai intreg acoperit cu Jnepeni, încát pe multe locuri abia poți strábate.

După ce-am mai recoltat puțin și am gustat din panoramele in adevér pitorești, ce se deschid din tóte părțile, dar mai ales spre sud și sud-vest in părțile Bihorului, voiam să duc la indeplinire planul meu, adecá să trec peste munți la Stána de vale. Dar când cólea nu se póte. Bunul cetitor íși va aduce aminte, cumcă programa mea érá statorită ca de pe Vladésa să merg la Stána de vale. Și tot cu acest gând mi-am acordat și pe conducător. Ajunși inse la vėrf, intreb pe conducător că pe unde avem să mergem de aici, căci in mapa mea ce o aveam — o mapă vechie militară a Transilvaniei cu mészura 1/288,000, am fost ajuns la granița, ér mapele militare scepeciale edate de institutul geografic din Viena, ce comandasem, nu erau gata de prin aceste regiuni. George se uitá in tóte părțile lung și pe urmă ími respunde: »Nu șciú bine, se póte că pe colo.« Íși póte inchipuí ori și cine nécasul meu la acest respuns, dar ce érá de făcut? Aud mai la vale clopotele dela o turmă de oi ce veniau la deal. Mai târđiu vedem pe un cioban pe care il rog să vie la deal. Intreb pe cioban, că pe unde putem trece de aci spre Stána de vale. Ciobanul se uitá lung când la mine, când la George; »N'am audít de stána aceea.« Cuget, lucruri așá din depártare nu va cunoșce, dar vașci lucruri mai deaprópe. Vėd colo un munte érá cu oi, in direcțiunea sud-vestică, carele sta și in charta mea »Muncei.« Il intreb ce munte e acela și cine are acolo oi? »Se uitá și densus in acea parte, apoi ími respunde »nu șciú dle! — După ce m'am informat, că nici alți ciobani nu-mi vor da deslușirile de lipsă, ce érá de făcut? Ne scoborim la vale prin pădure cu mare greutate, până ce am ajuns in o cale pe care scoteau rogosenii lemne. A cercá o călétorie prin locuri muntose necunoscuté, fără conducător, fără charte, este o incercare cam riscată și lucru insemnal, timp perđut, carele ími érá mai scump! N'aveam ce face decât să abđic dela gândul de a trece prin munți la Stána de vale, și me hotărři a me rentórce. Eram reu dispus, inse ajungend la o stâncă de calcar primordial, spre sud dela vėrf, unde putui face o recoltă frumósă, mi-am perđut dispoșiia rea, și am putut să me rentore deplin recompensat cu recólta ce am făcut. După ce am pausat mai bine de un cias la o fântână minunată cu apă rece de munte, am pornit la vale pe altă cale, care ne-a dus pe lângă biserica, șcóla și casa parochială sěrmane tóte ca și sátenii.

Dr. A. P. Alexi.

Cugetări.

Omul care a trăit mai mult, nu este acela care numérá mai mulți ani, ci acela care a simțit mai mult in vieță.

J. J. Rousseau.

*

Greșelile din tinerețe, sburdálniciile dela douedeci ani, devin vicii când sânt repetate la patruđeci ani.

Dna d'Epiny.

SCLAVA.

Bibliografiă.

— »Versuri« de Lucreția Suciū. — Sibiu 1889. —

Pe la începutul anului acestuia, publicul românesc a fost surprins cu un nou volum de poezii, eșite din péna plăcutei scriitoare Lucreția Suciū și dedicate domnului Ioan Slavici, eminentului nostru novelist. Broșurica, elegant tipărită în institutul tipografic din Sibiu, are 67 pagini, cari cuprind 53 poezii. Afară de vre-o 6—7, — apărute în »Familia« — poeziile acestea sînt inedite.

Vorbind de astă-dată de poeziile dșorei Lucreția Subiu, nu voim să facem un studiu critic aprofundat, cercând cu sirguintă nu cumva vre-o silabă e reu intonată, séu un vers e mai lung ca celalalt cu un picior, — de cari chiar să cercăm n'am află în aceste poezii, — ci ne mărginim cu permisiunea stimatei redacții, a atrage atenția publicului românesc asupra lor.

Pe pagina primă, ca și un fel de prevorbire, autóra ne spune în 12 șire ce sînt versurile ei.

Sînt lacrimile inimii,
Sînt versurile tóte,
Ce-mi năvălesc când inima
De doruri nu mai póte.

Ér taina lor e un trecut
De visuri prăpădite,
Un vâlmășag de suferinți
Și de nădejdi sfērșite.

In vers trăeșce umbra lor
Și ce-mi remăne mie?
Viéța fără de 'nșeles
Și inima pustie

Auđiți, sînt »lacrimile inimii«! și decă sînt »lacrimile inimii«, care dintre noi iubiți cetitori nu șcie cât de mult ne plac noue aceste lacrimi, cât de mult ne plac ele mai vértos, năvălind »când inima de doruri nu mai póte«?! și-s grele dorurile inimei, și-s torturătoare, dar cu tóte acestea noi iubim acésta bólă, ne place a ascultă suferințele ce le causéză ea, dar mai cu samă când cel ce ne povesteșce aceste suferințe e o femeie. O femeie đic, căci toldéuna gingășia cu care ne povesteșce, dulcéța cu care spune ea dorințele și simțemintele sale, mai adaugënd la acésta, că ea le mai șcie turnă și în formă potrivită, oh atunci, atunci le-ai tot ascultă. Și mie ími pare nu șciú cum, că toldéuna mi-au mai plăcut versurile în materie de iubire celea scrise de o femeie, decăt celea scrise de un bărbat.

Să vorbim de noi de exemplu: Cine n'a simțit deosebirea mare ce există între Matilda Poni și d. e. Carol Scrob, ambii buni scriitori în materie de iubire. E mare deosebirea acésta aieva.

Delicateța, frageđimea și sinceritatea în espunere, e proprie a femeii; a bărbatului ís cānturile resboinice, baladele, epopeele etc.

Dar acum să ne întórcem la Lucreția Suciū!

Domnul George Bogdan-Duică, tinerul critic ce a luat în »zellemea« — póte mai mult decăt se cădea, — literatura noastră de aci, de dincóce de munți și în specie literatura poetică, vorbind de Lucreția Suciū, o numeră între poeții adevérați. Scrie în spirit Eminescian — ími aduc aminte, că đicea dēnsul — dar cu tóte acestea, ea nu-l imiteză până la plagiare, după cum face tótă céta cealaltă de scriitori și scriitorăși.

Și într'adevăr așa e! Spiritul și modul de esprimare ce-l întrebuintă marele nostru poet Eminescu, a cuprins de-odată tótă literatura noastră. Și în tim-

pul din urmă scriitorii de aci — ca să nu đic nimic de cei de dincolo, — începură a-și însuși mult puțin din acest spirit, unii intr'atata încat îi copleșise cu deseversire, se perdură în el; alții, — și între aceștia se numeră cu dreptul și dșóra Lucreția Suciū, — pe lângă tot spiritul acesta, ș-a păstrat individualitatea sa, noi o cunoșcem cu tóte acestea în versurile sale.

Să cităm spre esemplu o poesie, care mai mult ne aminteșce pe Eminescu:

Aș vré, când mor, să me 'ngropați
In codrul verde și 'nflorit;
In liniștea și 'n umbra lui
De-atâtea ori am odihnit.

Și 'n loc de perină la cap
Să-mi puneți crengi cu flori de-arin,
Dumbravnici verđi și lăcirmiori,
Să-mi fie somnul dulce lin. etc.

(»Dor.« 22)

Și cu tóte acestea comparāndu-o cu vre-o variantă a poeziei lui Eminescu, ori și cine se va convinge, că între aceste doue se află totuș mare deosebire. Și vorbind acum de poezia »Dor« a dșorei Lucreția Suciū, nu pot să nu-i atrag atențiunea, că mie mi se pare, că strofa ultimă ar fi fost mai cu efect decă s'ar fi publicat și în colecțiunea de față așa după cum s'a publicat mai întéiu.

»Vor picură toți stropii reci
Și 'n inimă se vor opri,
Dór dragostea se va reci
Și pacea fi-va 'n pept pe veci.«

s'a tipărit acum în »Versurile« dsale, pe când mai întéiu strofa asta eră astfel:

»Incăt pētrunde-or stropii reci
La inimă se vor opri,
Atunci dór dragostea din ea
Ah! dór atuncia va peri.«

și asta din cauza, că prin indreptarea ce s'au făcut, — și e de însemnat, că în tóte poeziile apărute mai înainte, s'au făcut bune indreplări, — rima s'a schimbat și esclamațiunea:

»Atunci dór dragostea din ea,
Ah dór atuncia va peri!«

a șa de patetică, prin noua modificare ș-a perdut din efect.

Autóra »Versurilor« — fie-ne permis a đice, are o plăcere deosebită cătră ochii albaștri. Și sper că nu greșesc când susțin, că cea mai frumoasă dintre »versurile« dsale e »Ochi albaștri.« Și așa de frumoasă e poezia asta, și simțemintele ís descrise cu o pénă așa de bună, încat cetind șir de șir cetitorului atent i se va păré, că vede perēndāndu-se pe dinaintea ochilor sei »plăcerea cerescă« și cu »dulcea irică« și énsuș va simți o dragoste nāscēndu-se în inima sa față de ei și va fi silit a esclama cu dșóra Lucreția Suciū:

»Ah fără margini ve iubesc
Și voi nu șciți nimică!

Dar să lāsăm să urmeze acésta poesie.

Dulci ochi albaștri, cer senin
Și plin de dulci misterii,
Ísvóre de plăceri cereșci,
Ísvórele durerii.

La đi me urmăriți mereu,
Ér nóptea n'am odihná,

Pururea înainte-mi stați
Și doru-mi nu s'alină.

Nu-i chip de lângă voi s'alung
Gândirea turburată?
Cărbune negru-i inima,
Tălhari, ați ars-o totă.

Și totuș, decă me priviți,
Simțesc o dulce frică,
Ah, fără margini ve iubesc
Și voi nu știți nimică.

Și acum nu pot să trec mai departe prin ver-surile dșorei Lucreția Suciuc, ca să nu me opresc la pag. 6. la »Inteia vorbă« in care poeta spune cum iubitul i-a șoptit in ureche un cuvânt așa de dulce, așa de magic, care i-a ramas in ureche acum de multă vreme și care in continuu îi sună, așa încât ea adese se înșelă :

»De oglinda 'n mâni o prind,
Să ved nu-mi ești tu la spate
S'o repeți, să te surprind «

Totă atențiunea merită mai departe și frumoșa »Poveste« (30), »Așteptând« (53), »Ingrijată« (56), »La noi acasă« (66) etc. etc.

Și sfârșind, nu putem a nu ne mângăia cu speranța, că am făcut o faptă bună recomandând cu plăcere aceste »Versuri« ale dșorei Lucreția Suciuc, care de și nu pune mare pond pe aceea de plac lui meu séu nu

„Placă lumii séu nu-i placă,
Pentru tine eu le fac“,

dice dēnsa la pag. 66. cătră iubitul seu, totuș vor procură de bună sēmă câteva ore de mulțămire și îndestulare pentru cei ce le vor ceti.

Aurel.

Cele trei daruri nimerite.

Povestea ce ve voi spune, cititorilor, e cam veche, căci e din timpul când Isus Hristos umblă pe pământ.

Intr'o nópte intunecósă și vijeliósă, nu-mi aduc aminte din ce an și lună, Isus și cei doispredece ucenici ai sei se arătară intr'un sat și traseră la un han, ce eră pe marginea drumului.

Hangiul se grăbi să le esă înainte, dīcēndu-le :

— Bine ați venit, creștinilor.

Atunci Sf. Petru îi dīse :

— Sūntem ómeni sāraci și n'avem cu ce să ve plătim o odaie să dormim ; dar, decă vrei să fii atât de bun, lasă-ne in grajd, ne vom culcă pe pae și nu-ți vom face nici o srticaciune.

Hangiul, politicoș, le arată să ședă :

Apoi le dīse :

— Așteptați, merg să v'aduc de mncare și pe urmă veți merge să ve odihniți, in odaia ce ve voi pregăti.

Isus, împreună cu ai sei, fu tratat bine de bunul hangiu și a doua dī, diminētă, când se gătiau de plecare, Sf. Petru chemând afară pe hangiu, îi dīse la ureche :

— Veți pe acela care șade in mijlocul camarărilor mei ? este Isus Hristos ; du-te la el și rógă-l să-ți dāruiescă mântuirea sufletului ; căci drept să-ți spun, este un om cu inimă bună și milostivă.

Hangiul sgăi ochii, neputēnd să credă că găzduise pe fiul lui Dumneșeu, in sārăcaciósul seu han

și, fără a perde vremea, deschise ușa și se năpusti in odaie imbrāncind, in drepta și in stānga, pe ucenicii cari erau grupați in giurul lui Isus și cādēnd la picioarele Mântuitorului, făcea la cruci și mātanii de îi pāriau șalele.

— Ce vrei ? il intrebă Isus cu blāndețe.

— Dómne, dīse hangiul, vreau să te rog de ceva. Am in grādina un mēr, care face niște mere minunate ; dar nu e chip să gust din ele, căci mi le fură.

»Fă minunea ca cel ce se va atinge de pom, să se lipescă și să nu pótă scāpā până ce nu-l voi deslipi eu.

— Implinescă-ți-se ruga, dīse Isus.

Hangiul mulțumit eși afară și găsi pe sf. Petru care-l așteptă.

— Ei, ce ai făcut ? îi dīse acesta

— I-am dīs ca să facă minunea, ca ori cine se va duce să-mi fure mere din pomul ce am in grādina, să se lipescă de el.

— Prostule, îi dīse sf. Petru, du-te și care-i ceea ce ți-am spus.

Hangiul alergă érăși in odaie și incepū să facă la cruci și inchinaciuni, de te prindea amețela.

— Ce vrei ? il intrebă érăși Isus.

— Ancă o rugă. Dómne.

»Când joc cărți, totdeuna perd. Fă minunea că cu ori cine voi jucă, să cāștig intod'auna.

— Fie, dīse Isus.

Hangiul eși afară, nebun de bucurie. Când il vėđū sf. Petre atât de bucurat, il intrebă :

— Ei, ți-a dat-o ?

— Ași, nici nu i-am spus ; l'am rugat numai că atunci când joc in cărți, să cāștig in totd'auna.

— Bre omule, îi dīse sf. Petru, du-te și cere-i să-ți dea mântuirea sufletului.

Hangiul nāvăli érăș in odaie unde eră Isus, făcēnd la cruci și la mātanii.

— Ce mai vrei ? il intrebă Isus.

— Dómne, dīse hangiul, de astă-dată mântuirea sufletului.

Isus, binecuvēntāndu-l, plecā cu ai sei.

Trecură doi ani, când intr'o nópte arhanghelul Gavriil veni să ia sufletul hangiului, dar acest din urmă se opuse și propuse āngerului, să-l mai lase să trăiescā. āngerul nu voiă cu nici un preț ; atunci hangiul îi dīse :

— Du-te și adu-mi un mēr din pomul āla și pe urmă sūnt al teu.

āngerul abiā atinse pomul și se lipi de el. Incepū să se sbată, strigēnd.

— Așā te vreau, cumetre, îi dīse hangiul, ori me vei lasă să trāesc āncă, ori te las lipit de mēr.

Arhanghelul vėđēnd că nu eră de glumit, îi făgădui să-l mai lase să trāiescā.

Trecuse termenul și arhanghelul veni érăș.

— Ei, acum nu me urnesc din loc, dīse āngerul.

Hangiul de astă-dată urmă pe ānger in cer și trecēnd prin iad, spre a se duce in rai, vėđū acolo frați, surori, pārinți, nēmuri de ale sale, in număr de vr'o doispredece.

— Unde sūntem aici ? intrebă hangiul.

— In iad, respuse āngerul.

— Și pe mine unde me duci ?

— In rai.

— Dar cine stāpāneșce acest kaos, ce se numeșce iad ?

— Satana cel mare.

— Pot să vorbesc cu el ?

— Cum nu !

Și se îndreptară spre dânsul.

— Ia ascultă, cumetre, ăise hangiul cătră Satana. Eu am la tine douespedece persoane, nêmurile de ale mele, hai să jucăm în cărți și, decă vei câștigă, me iai și pe mine; ăr de voi câștigă eu, îți iau pe toți ai mei dela tine.

Se puseră să jôce și hangiul câștigă.

Satana îi dădu nêmurile și plecară cu ângerul spre raiu.

Ajunseră și ângerul bătù la pórta cea mare.

— Cine-i? întrebă sf. Petru.

— Eu, respunse ângerul.

— D'apoi bine, eu te-am trimis să-mi aduci unu și tu-mi aduci treispedece.

Atunci hangiul, luând cuvântul, ăise:

— Hei! nu mai face gură, cumetre, ci fă bine de deschide mai degrabă, că atunci când ați venit voi la mine cu cârdul, eu n'am ăis nici »cârc.«

Și astfel cele trei daruri fură prețioșe hangiului.

Th. Th.

Carmen Sylva în Academia Română.

Duminea trecută, la 25 martie (6 aprilie), Academia Română din București a avut o mare serbătoare. I s'a făcut onôrea, de care pân' acuma nici o Academie n'a avut parte. Regina țerei, cunoscută în literatură și 'n totă lumea cultă sub numele de Carmen Sylva, a venit acolo ș-a cetit ênsaș în ședință publică solemnă o lucrare poetică a sa.

Âncă în ședința de vineri, dl secretar general D. A. Sturdza a comunicat, că regina Elisabeta dorșce să ia parte la o ședință a Academiei și anume duminea sêra, spre a ceti acolo o compunere poetică a sa, esprimându-și totodată și acea dorință, ca dl Tocilescu, noul membru, să citêscă unele părți din memoriul seu despre Zilot Românul, despre care tinerul academician relatase fôrte interesant în ședința publică din mercuria precedentă.

Acestia comunicațiune siêrni o pré plăcută surprindere generală. Distincțiunea ce i se anunță Academiei încâlđi tôte inimele și o legitimă mândrie se reflectă pe tôte fețele.

Se șcie, că augusta regină-poetă a României a făcut în palatul seu un cuib al muselor, unde toți aceia sânt bineveniți cari se ocupă cu literatura și artele. Nu trece prin București nici un om de litere și artist străin de valôre, care să nu ducă din palatul regal suvenirile cele mai gingașe cu care l'a fermecat Carmen Sylva. În salónele sale regina adună damele din societatea bucureșcănă, cântă cu ele din pian, lucréză împreună și le citeșce lucrările musei sale abundante. Afabilitatea și amabilitatea sa cuceșce lumea tótă.

Dar tôte aceste se 'ntêmplă acasă, decă-i permis să ăicem: în familie. Cine ar fi cutezat să și cugete, ca o regină să-și părăsêscă palatul, să vie în arena publică și să-și citêscă lucrarea în auzul mulțimei? Unde s'a mai pomenit un asemenea fapt?

Carmen Sylva avea să fie prima regină, care aduce acest omagiu literaturii; ăr Academia Română, primul areopag literar, unde o regină se aședă la mēsa de cetit, spre a da lectură lucrării sale. Êtă motivul legitim al mândriei ce însufleți pe membri Academiei.

Ținerea ședinței solemne, la dorința reginei, se ficsă pe duminecă sêra la 8½ ore în sala senatului, căci sala Academiei eră pré nencăpêtre pentru astfel de ocașiune.

Șcirea acēsta, comunicată a doua ăi și prin ăiare, se respândi prin tot orașul mare și produse pretotindene umire, bucurie și fală.

Când apoi sosi terminul ficsat, sala senatului eră indesuită d'o lume alêsă. Miniștri, ofișieri înalți, senatori, deputați, bărbați de litere, profesori, artiști cu soțiele și familiile lor, tot ce capitala București

are ca cremă inteligentă a ținut să se represinte la acēsta serbătoare ne mai pomenită. Cele doue bănci dinainte erau rezervate membrilor academici; dar în curênd galanteria le oferi damelor și numai câțiva academicieni mai bêtrâni remaseră în locurile rezervate, ăr ceialalți se resfirară printre ascultători, pe unde putură să-și capete un locșor.

Curtea regală sosi precis. Înteu intră regina, apoi regele și 'n urmă moștenitorul tronului. Regina portă o toaletă nêgră de mătasă cu dantele, pe cap o diademă regală, cu vël lung negru de dantele, la gât un colier de briliante, talia prinsă c'un ac de briliante. Pêru-i începênd a se albi, formă o cadră interesantă obrăjilor rumeni. Ochii-i espresivi luciau vesel de sub niște ochilari în aur. Fața-i suridea fôrte afabil în tôte părțile.

Regele, plin de sănătate, vesel și cu pași elastici, urmă reginei prin ambitul ângust ce ducea la mēsa academică.

Moștenitorul tronului, principele Ferdinand, face impresiunea cea mai plăcută. Tiner, voinic și frumos, pôte ușor să captiveze ori ce inimă. ăr graiul românesc cu care se adreséză cătră cunoscuți, frapéză pe toți.

Ocupându-și toți trei locul la mēsa presidială: regina în mijloc, regele de-a drêpta și moștenitorul de-a stânga, regele ca president onorar al Academiei deschise ședința cu glas sonor, esprimându-și bucuria că Academia Română 'n ajunul serbării sale jubilar de 25 ani, este prima Academie în care regina vine să citêscă lucrarea sa înainte publicului. Aplause vițorôse acoperiră aceste cuvinte, după cari regele dete cuvântul reginei.

Și atunci, în mijlocul unei tăceri adânci, augusta scriitóre, Carmen Sylva cea admirată de lumea tótă, încep să citêscă »o poveste«, frumôsă și gingașă, poetică și adâncă, intocmai cum sânt tôte lucrările sale.

Introducerea poveștei e de o frumusețe sublimă. Un entusiasm nemărginit cuprinse tot auditorul, când a ăis, că glasul femeii nicăiri nu sună mai dulce și mai frumos, ca la vatra ei, — și că Dumneșeu i-a întins și mărit vatra, căci »pre dulceă mea țeră, cu cetele ei mândre de copii, cu toți Românii într'ênsa, nu e pentru mine o vatră mare și scumpă? Decă m'am hotărit deci a vorbi, o fac, fiind că sânt la vatra mea, în mijlocul copiilor mei!«

Efectul acestor cuvinte nu se pôte descrie. Un torent de aplause cutrieră sala, căci n'a remas nici o inimă care să nu tresalte de-o bucurie cerêscă și nici un ochiu care să nu verse lacrimi de fericire.

Nu vom analiză noua lucrare a poetei auguste, ci grăbim s'o punem în fruntea acestui numer sub ochii cetitorilor noștri, să o citêscă ênșii-și, s'o citêscă și s'o recitêscă, cum se studiéză operele de valôre mare.

Sub impresiunea farmecului ce a cuprins pe toți cerù apoi cuvântul dl secretar general D. A. Sturdza și mulțami, intrerupt la fiecare frasă de alpause frenetice, în numele Academiei pentru marea onôre

ce i s'a făcut prin faptul, că Academia Română, de și una din cele mai tinere, a fost prima în care o regină a venit să citească lucrarea sa . . .

În urmă s'a dat cuvântul dlui Tocilescu, care a vorbit despre cronicarul Zilot Românul și despre o descoperire epigrafică din Dobruția . . .

Și multă vreme, după ce regina nu mai citia, publicul par că o tot audia și admiră talentul, graiul néoș românesc, versul dulce și môle, pronunțarea corectă, indeletnicirea ușoră și plină de colorii cu care își interpretă povestea prin care regina-poetă torcea un fir lung și subțire din care ascultătorul bine gânditor va pute țese o pânză trainică și frumoasă.*

Ascultându-o, ne-am țesut și noi o »pânză trainică,« o suveniră vecinică ce nu ni se va mai șterge din memorie; o impresiune care ne spune, că Academia noastră pôte să scrie cu litere de aur acésta și în Analele sale.

Dar ne-am țesut și o »pânză frumoasă.« Acésta pânză ne infătoșeză viitorul strălucit al literaturii române. În fruntea ei stă Carmen Sylva, regina României; în giurul ei bărbații noștri de litere, ómeni încărungați și tineri începători; dând de-o potrivă taturora sprigin, ajutor, incurajare . . .

Iosif Vulcan.

Academia Română.

— Sesiunea generală din 1890. —

II.

În ședința din 12/24 martie, la care a sosit și dl Babeș, P. Ssa episcopul Melchisedec prezintă traducerile făcute în urma însărcinării Academiei de pe cinci documente slavone dăruite în anul trecut de dl deputat V. Pleșoian.

Dl N. Quintescu dă cetire raportului comisiei însărcinate cu certarea lucrărilor făcute în anul trecut. În urma unor observațiuni făcute de dnii Gr. Cobălcescu și Gr. Stefanescu și după esplicările date de dl raportor, Academia ia act de cuprinsul raportului.

La ordinea zilei fiind completarea comisiei însărcinate cu cercetarea cărților prezentate la concursul premiului Asociațiunii craiovene, se alege membru în acésta comisiune dl V. A. Urrechia.

*

În ședința din 13/25 martie, dl președinte comunică Academiei, că a primit înștiințare dela dl membru A. Roman, că nu va pute lua parte la lucrările Academiei, suferind de o bolă de ochi.

Se prezintă din partea dlui dr. Victor Babeș publicațiunile sale: »Studii asupra filtrelor de nisip și a apeductului dela Bicu« și »Studii asupra hemoglobinuriei bacteriene a boulii.«

Dl D. Sturdza prezintă din partea princesei Mina Stirbeiu Biblia în traducere germană făcută de Luther tipărită la Frankfort am Main la 1588.

*

În ședința din 14/26 martie, dl membru corespondent și bibliotecar Bian prezintă doué manuscrite vechi dăruite Academiei și anume:

Ciaslovul tradus din limba slavonă în cea română și scris la 1669 de Popa Florea locuitor în Criștelic (Transilvania.) Începutul și sfârșitul manuscrisului sânt perdute. Este dăruit de preotul Grigorie Crăciunaș din satul Ciubanca din Transilvania.

Evangeliiile sânt scrise pe pergament în limba slavonă. Începutul, sfârșitul, precum și foi intermediare, sânt perdute. În volum se află doué notițe posteri-

óre scrierii textului: una dela anul 7121 (1613) în zilele lui Ștefan Tomșa Domnul Moldovei; cealaltă notiță dela anul 1673 (7182) novembre 4 scrisă de diaconul Ursu din Suceva, spune că acésta evanghelie a rescumpărat-o Popa Vasilie dela Suceva dela niște leși cu 16 lei bătuți »când au venit leșii în Suceva, când au bătut leșii tabăra cea turcască la Hotin, în zilele lui Ștefan voevod din Petreiceico, când au venit 12 hatmani leșești în țără și au adus pe Constantin vodă la Suceva să-l pue Domn în Țara Muntenescă.«

Acést manuscris îl dăruéște preotul Zacharie Pop din comuna Hurmezeu în Transilvania.

*

În ședința din 15/27 martie dl președinte comunică, că a primit înștiințare dela dl prefect al Palatului, că regele și principele Ferdinand vor binevoi a asistă la ședința Academiei vineri 16 ale curenteii.

Dl N. Ionescu propune, ca Academia să profite de ocaziunea acésta, conferind principelui Ferdinand titlul de membru onorar. Academia primește propunerea dlui N. Ionescu. Dl președinte proclamă pe principele Ferdinand de membru onorar.

Dl P. Poni prezintă din partea dlui D. Negrean cinci publicațiuni asupra unor cestuini din științele fizice.

*

Ședința din 16/28 martie se ține sub președintia regelui, fiind preșinți regina și principele Ferdinand.

Dl președinte M. Kogălnicean salută pe regele și regina, regele răspunde și terminând dă cuvântul principelui Ferdinand, care adreséză Academiei un discurs. Tóte aceste s'au publicat în numărul trecut al foii noastre, sub titlul »Visită regală în Academia Română.«

Aprôbandu-se procesul verbal, regele dă cuvântul P. S. Sale episcop Melchisedec spre a ceti memoriul despre luptele bisericii ortodoxe cu protestantismul și în special cu calvinistii din Transilvania în secolul XVII și despre sinódele ținute în Moldova la 1641 și 1645. Înainte de a ceti acést memoriu, PSSa face o espunere introductivă.

Apoi regele dă cuvântul dlui B. P. Hașdău, care citește o dare de sémă despre »Etymologicum Magnum Romaniae«, apoi cuvintele: aromesc, Asan I, Asan II, și asfințesc.

Regele dă apoi cuvântul dlui dr. I. Felix, care citește memoriul seu despre »Igienea la esposițiunea universală dela Paris din anul 1889.«

*

În ședința din 17/29 martie, se dă cetire procesului verbal al secțiunii istorice pentru ședința dela 8 martie, prin care se propune a se publică în Anale memoriul P. SS. episcop Melchisedec, despre »lupta bisericicii ortodoxe cu protestantismul și despre sinódele ținute în Moldova la 1641 și 1645.« Propunerea se aprobă.

Se decide asemenea a se publică în Anale memoriul dlui dr. Felix despre »Igienea la esposițiunea din Paris la anul 1889.«

Dl dr. D. Brândza prezintă din partea dlui dr. Gr. Romnicean doué publicațiuni științifice.

Dl G. Barițiu cere a fi înlocuit în comisiunea financiară. Demisiunea dlui Barițiu se primește și se alege în locul dsale dl V. Babeș.

Dl D. Sturdza amintește Academiei, că în anul viitor se implinesc 25 de ani dela urcarea pe tronul României a regelui Carol I. Tóte instituțiunile din țără vor serbă acésta aniversare și Academia va lua și dânsa parte la acele serbări. Propune deci ca să se ia dispozițiuni de acum pentru represintarea instituțiunii noastre.

Dl Hașdău observă, că tot în anul viitor se implinesc 25 de ani dela fundarea Academiei; astfel serbarea acestor două aniversări coincidând, se unește cu propunerea dlui Sturdza de a se lua de acum dispozițiuni în această privință.

Se decide a se însărcina o comisiune compusă din președintele Academiei, secretarul general și câte un membru din fiecare secțiune, ca să formuleze o propunere spre acest scop.

Dl A. Papadopol-Calimach dă cetire unui raport al comisiunii însărcinate cu studiarea uestiunii de a se interveni pe lângă guvern ca să se represinte prin picturi murale în biserica Trei-Ierarchi dela Iași sinodul dela 1641 și Adunarea obștească pentru desrobirea țeranilor dela anul 1749.

După o discuțiune mai lungă, la care iau parte dnii D. Sturdza, Al. Papadopol-Calimach, P. SS. ep. Melchisedec, N. Ionescu, N. Kogălnicean, B. P. Hașdău, Cobălcescu, se pune la vot propunerea de a se face două tablouri, cari să represinte cele două sinode. Propunerea se primește cu unanimitate. Se pune la vot facerea tabloului care să represinte aducerea mōștelor sfintei Paraschiva. Se primește cu majoritate. Se primește de asemenea cu majoritate propunerea de a se represintă printr'un tablou adunarea dela 1749.

Dl D. Sturdza citește scrisoarea primită dela dl membru corespondent D. Onciul, care trimite în copie 20 scrisori din corespondența lui Grigorie Ghica vodă cu generalul Barco, cu regele Frideric II și ministrul Finckenstein, spre a se adauge la colecțiunea Hurmuzachi, scrisori pe cari dsa le-a decopiat după original din arhivele din Viena și Berlin.

În ședința din 19/31 martie, din care începând ia parte și redactorul foii noastre în calitate de membru corespondent, dl secretar general D. Sturdza prezintă din partea dlui profesor C. Erbicean publicațiunea sa: »Cronicarii greci cari au scris despre Români în epoca fanariotă.«

Dl N. Kretzulescu prezintă pentru biblioteca Academiei două documente grecești însoțite de traducerea românească: unul este »Trista și nenorocita situație a țerei românești descrisă de comitetul boerilor români intruniți la Brașov în timpul emigrațiunii din 1821—1822«; cealaltă cuprinde dorințele de îmbunătățirea stării țerei românești exprimate de comitetul boerilor români ce se întocmise la Brașov în timpul emigrațiunii pe la 1821—22.«

Se decide a se ține ședință publică mercuri la 21 martie, în care vor ceti dl N. Kretzulescu despre cele două documente dela 1821—1822 și dl Gr. G. Tocilescu despre cronicarul Zilot Românul.

Se decide ca cei trei secretari de secțiune împreună cu dl președinte și secretar general să formuleze o propunere pentru programul după care Academia va lua parte la serbarea iubileului de 25 ani dela urcarea pe tron a regelui Carol I și dela fundarea Academiei.

În ședința din 20 martie (1 aprilie) dl secretar general prezintă din partea dlui membru corespondent dr. D. Onciul: »Zur Geschichte der Rumänen in Marmarosch.«

Se citește procesul verbal al secțiunii istorice pentru ședința din 19 martie, prin care se propune a se alege membri corespondenți în acea secțiune dnii C. Erbicean profesor la facultatea de teologie din București; dr. Emil Katuzniacki profesor de limba și filologia slavă la universitatea din Cernăuți și C. T. Odhner directorul arhivelor regale din Stockholm.

Punându-se la vot alegerea propusă, se obține

următorul rezultat: dl C. Erbicean 17 bile albe pentru și 3 negre contra; dl dr. E. Katuzniacki 17 bile albe pentru și 2 negre contra; dl C. T. Odhner 17 bile albe pentru și 2 negre contra. Dl președinte îi proclamă de membri corespondenți pentru secțiunea istorică.

Se citește procesul verbal al secțiunii științifice pentru ședința dela 20 martie, prin care se propune a se alege membri corespondenți pentru acea secțiune dnii dr. Gr. Rômnicean, dr. G. Asaki și dr. N. Kalender, profesori la facultatea de medicină din București.

Punându-se la vot alegerea propusă, se obține următorul rezultat: dl dr. Gr. Rômnicean 16 bile albe pentru, 4 negre contra; dl dr. G. Asaki 17 bile albe pentru, 3 negre contra; dl dr. N. Kalender 17 bile albe pentru, 3 negre contra. Se proclamă.

Scrisore din Bucovina.

— Debutul artistei Kolá (Costin) pe scena din Cernăuți. —

De 7 zile este Cernăuțul în mare agitare artistică. De 7 zile nu se vorbește în orașul nostru, de altminterlea foarte tăcut și apatic la cele bune și cele rele, decât de artista dela teatrul de curte (Hofburgtheater) din Viena, de domnișoara Adriana de Kolá, care după mai mulți ani de absență din Bucovina, a venit în țera sa natală să delecteze publicul cu arta sa dramatică.

Toți se uitau și se întrebau, cine să fie domnișoara de Kolá, care cu atâta succes a jucat pe scenele din Germania și Viena. Pote ea să fie o bucovineană? Și cine-i? Uimirea a fost mare, când s'a adevărit, că domnișoara Adriana de Kolá este fiica decedatului maior Georgie cavalier de Costin, odraslă ce se trage din familia vechilor cranicari moldoveni Costini și care familie face parte și acū din aristocrația română bucovineană. Ca copilă petrecea dumniasa în Bucovina și apoi împinsă fiind de talentul seu dramatic, părăsi Bucovina în contra voei familiei și îmbrățișă cariera de artistă. După absolvarea conservatorului dramatic din Viena fu angajată la teatrul de curte din Wiesbaden, unde din considerări familiare adoptă numele de Kolá. Aci jucă cu cel mai mare succes șase ani, când fu angajată la teatrul de curte din Viena, unde jōcă cu cel mai mare succes, necunoscută de publicul român din cauza modestiei ei mari. Tocmai publicului cernăuțan a fost dat de a desveli vëlul necunoștinței al acestui mare talent dramatic și a-l introduce și între Români, unde-i originea și renumele ei de familie.

Domnișoara de Kolá (Costin) este o înfățișare elegantă, cu o față curat românească vechiă, încât privitorul trebuie să fie încântat de înfățișarea-i simpatice. Ea și a fost în totă vremea petrecerii sale obiectul admirării și devotamentului aristocrației române, a căreia parte face, cum și a publicului fără destingere de nație și religie.

În Cernăuți a dat domnișoara de Kolá (Costin) 6 reprezentații, în cari a dovedit talentul seu mare dramatic, ce-l posedă.

Este mare controversă între dramaturgi, că ce să facă artistul adevărat la crearea rolurilor, ori să se identifice el cu reprezentantul prin dominațiunea rolului, creându-și poziția sa în rolă prin așa numita intuițiune seuă să stee în fiecare moment deasupra rolului sale dominându-o și contopindu-se cu ea. Domnișoara de Kolá (Costin) este acea artistă, care dominază rolurile sale, stând de-asupra ei și ese înaintea publicului cu gata. Asta am putut observă în toate rolurile

ei. Mai admirabilă a fost ea ca »Maria Stuart.« Imposantă a fost ca regină și mai admirabilă în scena-i cu Mortimer, unde-i declară el amorul său și unde deșteptându-se în regina femeia, ea se apără contra amorului; în cea cu regina Elisabeta, unde ajunsese culmea sa artistică prin înfățișarea sentimentelor: umilire și superbă, răbdare și mânie, ură și dispreț, și în scena finală, în care sguđue o durere fără sfârșit, ce impresionază pe privitori.

Eminentă și imposantă a fost dșóra Kolá în rolul ei ca Deborah în piesa lui Mosenthal. Acestă Deborah este o ființă foarte pătimașă și în vocabular de fraze góle basate pe persecuții seculare și pe credințe vechi religioase reu înțelese, din cari e greu a crea un rol. Dșóra a fost fenomenală în sceuele, în care respică durerea sa amară asupra lui Iosif, care a înșelat-o, în scena-i lângă biserică și în scena cu Iosif, tatăl și mama lui naintea casei lor, ce se mări în scena de blăstem prin posomorita-i dispozițiune și durerea nedescriptibilă.

Ca »Alesandra« din piesa lui Richard Voss ajunsese dșóra Kolá culminațiunea sa printr'o înfățișare sguđuitoare.

Ca Gilbert în piesa »Frou-Frou« a lui Meilhac și Halevy ne înfătoșă ea un caracter foarte energic și esaltat până la extrem, unde invinse la sfârșit și pe cel mai indolent privitor prin realismul artistic al înfățișării.

În piesa lui Ohnet jucă pe Claire dela Bealieu, unde ne înfătoșă aristocrata superbă și vehementă, care într'un moment slab se logodește cu proprietarul casei, în urmă inse îl respinge, unde are disprețul cel mai mare pentru el. În urmă o vedem că nu mai e acea superbă fiică aristocrată, ci femeia, ce-și iubește pe bărbatul său și se resbate să-l povadă numai decât, și care plină de recunoșcere ȳice: »eu voi fi fericită.«

Tot publicul a fost încântat de talentul artistic al domnișórei Kolá, care a oferit lui atâtea mominte frumóse. În jocul domnișórei Kolá (Costin) se găsiu unele scene de o așa fenomenală și elementară natură, încât ori și ce privitor trebuia să devia încântat, și cari is semnele de cel mai mare talent artistic și dramatic. În totă vremea a manifestat publicul admirațiunea și devotamentul său, și în piesa din urmă se părea că ovațiunile nu s'or sfârșit, încât ea a fost silită să mulțămescă cu lacrimi publicului pentru onorurile lui oferite și că la anul viitor va veni éráș la Cernăuți.

La plecarea ei la Viena a fost la gară mai totă aristocrația română adunată.

Dionisiu O. Olinescu.

Sclava.

— Veđi ilustrațiunea din nr. acesta. —

Sórtea femeii în orient e foarte umilitóre. Acolo ea trece drept marfă, pe care bogații o cumpără ș-o vënd după plac. Femeia vëndută ajunge sclavă și norocul ei ține până ce-și conservă frumusețea, apoi pierde, se stinge ca un profum... a fost și nu mai este...

Literatură și arte.

Sóiri literare și artistice. Dl. D. Teleor a isprăvit un roman nou, intitulat: »La gazetă«, care e scris în formă de scrisori și tipurile din el sânt lesne de recunoscut, căci sânt luate din viața gazetărescă

din București. — *Poetul Cuza*, cunoscut mai cu sémă ca epigramatist, va colecționă în curënd mai multe epigrame de ale sale. — *Studentii din Iași* au găsit o fotografie a lui Eminescu când acesta n'avea încă 19 ani; se vor scóte de pe acesta fotografie mai multe esemplare în diferite formate. — *Bustul lui Lambrior*, regretatul filolog român din România, se va ridica în grădina publică din Fálticeni.

Jubileul „Familiei.“ La indemnul amicilor acesteii foi, de dincóce și dincolo de Carpați, anunțăm că vom serbă jubileul ei 25 ani printr'un numer festiv, care va eși la începutul lui iunie, când se vor implini 25 de ani de când a apărut primul numer al foii noastre. Acest numer festiv va conține lucrări scurte de ale scriitorilor români de pretotindene, dintre cari câteva celebrități ne-au și pus la dispoziție inspirațiunile lor. Rugăm pe toți colegii noștri scriitori, cari vreu să ne dea ceva pentru numerul acela, să ni-le trimită până la 3/15 maiu.

Operele lui Eminescu. Se va pune sub presă în curënd un alt volum din scrierile lui Eminescu. Acest nou volum (al III-lea) va conține între altele și studiul poetului, scris pe când érá redactor la »Timpul« (seria 1.) Stratele superpuse. Volumul va apăre sub îngrijirea dlui Titu Maiorescu.

ȳiar nou. *Dreptul Moldovei*, un nou ȳiar politic, va apăre la 1/13 aprile în Iași.

Teatru și musică.

Sóiri teatrale și musicale. *Dna Romanescu și dl Manolescu* s'au dus la Iași unde în sêplémăna viitoare vor da un șir de reprezentațiuni teatrale. — *Dăii Iulian, Manolescu și Notara*, membri ai Teatrului Național din București, au primit medalia »Benemerenti.« — *Baritonul D. Popovici* continuă a cântă cu succes în teatrul din Praga; de curënd a debutat cu mare efect în opera »Tempelherrn.«

Concert în Arad. Societatea de lectură a tinerimei dela institutul pedagogic-teologic gr. or. român din Arad va arangia în duminica Tomăi sêra ședință publică, cu programul acesta: 1. »Christos a înviat« seestet de N. Chicin, executat de corul vocal. 2. »Cuvânt de deschidere«, rostit de v.-presidentul Al. Popovici, cleric cl. III. 3. »Stéua României« de C. Karasz, esec. de cor. vocal. 4. »Vlad ȳepeș și stejarul«, poesie de V. Alecsandri, declamată de G. Proca. cl. c. I. 4. »Hora«, de C. Porumbescu, esec. de corul instrumental. 6. »Sêrmană frunđă« de Dima, esec. de corul vocal. 7. »Spiritul bisericeii«, disertațiune de G. Telescu, cl. c. III. 8. »Cisla« de C. Porumbescu, esec. de corul vocal. 9. »O cerșitoare« de G. Têut, declamată de Aur. Givulescu cl. c. II. 10. »Potpuriu« de C. Porumbescu, esec. de corul instr. 11. »O rugăciune«, duet de C. Chiricescu, esec. de Al. Popovici și I. Pantoș, cl. c. III. 12. »Momentul religios în viața poporului român«, disertațiune de I. Leucuța, cl. c. III. 13. »Sîrba« executată de corul instr. 14. »Hora Plóea« de G. Dima, esec. de corul vocal. 15. »Marș« de C. Porumbescu, esec. de corul instrumental.

Corul plugarilor români din Curtici, comitatul Arad, va da acolo luni în 2/14 aprilie un concert cu dans. Étă programa: 1. »Cuvânt de deschidere«, rostit de parocul local Gr. Mladin. 2. »Motto«, executat de corul vocal, sub conducerea plugarului corist, ca dirinte: Iosif Mih. 3. »Puterea cea mai mare«, poesie de Iosif Vulcan, declamată de coristul Ignat Andea. 4. »Cântec vênătoresc«, esec. de corul vocal. 5. »Peneș Curcanul«, poesie de V. Alecsandri, decl. de coristul Simeon Negru. 6. »Limba mamei«, esec. de corul vocal. 7. »Atunci măi Române!« poesie de I.

Tripa, decl. de coristul Lazar Plop. 8, »Marșul cântăreților«, esec. de corul vocal. 9, »Cum să fiu eu literat?« poezie de I. Tripa, decl. de coristul Daniil Varșandan. 10, »Pe a țării noastre zăre«, esec. de cor. vocal. 11, »Moș Martin«, poezie de Iulian Grozescu, decl. de dirig. corist Iosif Mih. 12, »Trei colori«, esec. de corul vocal. 13, »Școlă-te Române!« poezie de Iosif Vulcan, decl. de coristul Moise Tașadan. 14, »Cuvânt de închidere«, rostit de parocul local T. Pinteru. In pauza balului, ce va urma concertului, 13 coriști vor executa danțurile: Bătuta, Călușerul și Hora.

Biserica și școlă.

Școlii bisericești și școlare. *Protopop gr. c. al Clușului* s'a numit dl Ioan Laslo, acuma viceprotopop în Zlatna; căci părintele Nicolau Solomon, protopopul din M.-Ludoș, care a fost numit pentru Cluș, a renunțat de a se strămuta acolo. — *Dl Flaviu Barbu* din A'ba-Iulia a obținut diploma de licențiat în farmacie dela universitatea din București.

Eparhia aradană. *Sinodul eparchial s'a convocat la terminul indicat de statutul organic, adică pe duminica Tomei.* — *Consistoriul eparchial* este conchiat pe ziua de 6/18 aprilie. — *Deputați* pentru sinodul eparchial în cercurile vacante s'a ales: la Vinga dl George Lazaru advocat în Vinga, la Chișineu dr. Ioan Suciu advocat în Arad. — *Fondul preotesc*, care în scurt timp s'a urcat la o sumă atât de frumoasă, va ține adunarea sa generală în 7/19 aprilie sub presiul episcopului. — *Reuniunea învățătorilor* din eparchie va ține adunarea sa generală joi și vineri în săptămâna luminată.

Archidieceza Sibiiu. *Sinodul s'a convocat pe duminica Tomei.* — *Deputați* în cercurile vacante s'au ales: în cercul Sibiiului deputat sinodal clerical dl Moise Lazar asesor consistorial; în cercul Făgărașului, deputat sinodal mirean, dl G. Moian.

Eparhia Caransebeș. *Sinodul eparchial s'a convocat, conform statutului organic, pe duminica Tomei.*

Ce e nou?

Christos a inviat! Anunțăm cu plăcere, că redactorul foii noastre întorcându-se dela București, unde a câștigat noi colaboratori pentru »Familia«, a adus cu sine de acolo o mulțime de lucrări prețioase și interesante. Prima din aceste se publică în fruntea numărului nostru de acuma; ér celelalte vor urmá în săptămânile și lunile viitoare. Cu această știre le urám cetitorilor noștri la sfintele serbători: Christos a inviat!

Hymen. *Dl I. Victor Petrișor*, licențiat în litere și profesor la liceul real din Brăila, s'a logodit în Sibiiu cu dșora Victoria Filipescu, învățătoare la școlă civilă de fete din Sibiiu a Asociațiunii transilvane. — *Dl David Terfaloga*, ales preot în Reșița, la 3/15 l. c. va serbá cununia sa cu dșora Cornelia Ianculescu, fiica dlui Iulian Ianculescu în Lugos. — *Dl Ioan Glite*, notar cercual în Nan-Hidișel, comitatul Biharia, s'a logodit cu véduva dnă Etelea Grama n. Golya în Oradea-mare.

Institute de credit. *Albina* din Sibiiu ș-a ținut adunarea generală în 16/28 martie. Dividenda s'a ficsat cu 11 fl. de acțiune (100 fl.) ér couponul cu scadență pe iulie an. c. se rescumpără imediat după adunarea generală fără nici o detragere. Spre scopuri culturale și de binefacere s'a votat 2332 fl. 20

cr., spre a se da, între altele, școlii civile de fete a Asociațiunii transilvane 500 fl., pentru 10 stipendii de câte 50 fl. la acea școlă éráș 500 fl., școlii elementare române de fete 300 fl., reuniunii române de cântări tot de acolo 100 fl. etc. — *Economul* din Cluș ș-a ținut adunarea generală în 20 martie. Dividenda s'a ficsat cu 4 fl. de acțiune (50 fl.), care se va plăti îndată după adunare.

Neorolgo. *Emanuela Horváth de Zalabér* n. baronesa Coletti, sócra dlui Eugen de Mocsonyi, a încetat din viață în Budapesta la 31 martie, în etate de 52 ani. — *George Dringău*, fost advocat în Tinea în Biharia, fost deputat sinodal și congresual, a încetat din viață la Beins. în săptămâna trecută, în etate de 48 ani. — *Otto Hügel*, librar, redactor și proprietarul tipografiei în care se tipărește și foia noastră, a murit la 8 l. c.

Picături de Maria-Zell pentru stomac,

forte folositoare în toate bólele de stomac.

Vindecă: lipsa de apetit, slăbiciunea stomacului, respirațiunea mirositoare, paliditatea, rigăile, colica, catarul de stomac, acréla 'n gât, gălbănarea, gréta, vérsarea, durerile de cap (dăcă provin din stomac,) sgărcurile de stomac, incuetura, îngreunarea stomacului, hemoroidele etc. Prețul unei sticle, cu Marca de invențiune, instrucțiune pentru întrebuințare 40 cr.; duplá 70 cr. Expedițiunea centrală prin farmacistul Carl Brady, în Kreamsier (Moravia.)

Avertisment! Veritabilele picături de Maria-Zell pentru stomac se falsificá și se imiteză mult. *Semnul veritabilității* este, că fiecare sticlută trebuie să fie împachetată în hârtie roșie, *provăduță cu marca de sus și să aibă regulile de întrebuințare*, mai observându-se, că este tipărită în *imprimeria lui H. Gusek în Kreamsier.*

Hapuri purgative de Maria-Zell. Aceste hapuri (píule) care de mulți ani se întrebuințéză ca cel mai bun succes contra lipsei de scaun și la incueri, se falsificá mult. Cumpărătorul să fie atent la marca de mai sus, cum și la subscrierea farmacistului C. Brady, Kreamsier. Prețul unei cutii 20 cr., 6 cutii 1 fl. Dăcă banii se trimit înainte, se espedéză franco: 1 sul cu 6 cutii 1 fl. 20 cr., 2 suluri 2 fl. 20 cr.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell nu sânt niște lécuri secrete. Descrierea se află în regulile de întrebuințare care se alătură la fiecare sticlă și cutie.

Picăturile de Maria-Zell pentru stomac și hapurile purgative de Maria-Zell se află de vëndare: în *Oradea-mare* la farmaciștii: E. Ember, Lud. Molnár, George Nyiry, Carol Bleyer, Ales. Heringh și la misericordiani; în *Bereyó-Ujfalú* la farm. Geza Tamásy, în *Kis-Marja* la farm. Fr. Gallasy; în *Komádi* la farm. G. Scholtz; în *Salonta* la farm. L. Kovács și Fr. Podráczky; în *B. Diosig* la I. Vaday. 25—44

Călindarul săptămânei.

Diua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele
	Duminica Pașilor, Ev. dela Ioan c. l.		res. ap.
Duminică	1 (+) <i>Sfintele Paști</i>	13 Iustinus	5 18 6 44
Luni	2 (+) <i>Par. Titus</i>	14 Tiburtius	5 16 6 46
Mărti	3 Cuv. Par. Nichita	15 Fürchtgott	5 13 6 48
Mercuri	4 Cuv. Par. Iosif	16 Irina	5 11 6 50
Joi	5 SS. Teodot si Agat	17 Rudolf	5 8 6 52
Vineri	6 Par. Eutichie	18 Dionisiu	5 6 6 53
Sâmbătă	7 Par. Georgie	19 Hermop	5 4 6 54

Avis! Treiluniul januarie-martie incheiându-se cu numărul trecut, rugám pe toți aceia, a căror abonamente au expirat, să binevoescă a le înnoi de timpuriu. Asemenea rugám cu totă stăruință și pe aceia, cari — de și avisați în mai multe rânduri — totuș nici acuma nu ne-au respuns abonamental pe anul curent, să-și facă datoria, căci dăcă primesc lóse, se cade să și reluescă prețul ei regulat. Neglijența lor ne face multe pedeci; pe cari — în lipsa de fonduri — nu le putem delătura.

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Otto Hügel în Oradea-mare.